

PODPORA OBLASTI ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ V OPERAČNÍM PROGRAMU SPRAVEDLIVÁ TRANSFORMACE

Tomáš Komm

Operační program Spravedlivá transformace otevřel výzvy poskytující komplexní podporu pro obnovu území zasaženého těžbou uhlí v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Součástí této podpory je i výzva Koncepce a příprava projektů, která umožňuje podpořit přípravu či změnu územních plánů, územně plánovacích podkladů a dalších dokumentů, které pomohou koncepčně naplánovat využití území po těžbě uhlí.

Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027 je nový program směřující do českých uhelných regionů, tedy do Karlovarského, Ústeckého a Moravskoslezského kraje. Program je financován z evropského Fondu pro spravedlivou transformaci a je součástí Zelené dohody pro Evropu. Jeho cílem je pomoci lidem v uhelných regionech řešit negativní sociální, hospodářské a environmentální dopady transformace na nízkouhlíkovou ekonomiku – tedy zejména odklonu od uhlí.

Program samotný se zaměřuje na celou řadu oblastí od podnikání, zvyšování kvalifikace a rekvalifikace zaměstnanců po podporu oběhového hospodářství nebo digitalizaci. Jednou z vlajkových lodí programu je ale podpora obnovy území zasaženého těžbou uhlí.

Na webu www.opst.cz je nyní zveřejněn kompletní balíček výzev s celkovou alokací 2 mld. Kč, které mají za cíl

jednak podpořit koncepční plánování území, ale také pomoci připravit nové projekty, zpřístupnit území po těžbě, podpořit adaptaci krajiny na klimatické změny, chránit biodiverzitu nebo podpořit obnovu památek či revitalizovat brownfieldové lokality.

Součástí tohoto balíčku jsou výzvy č. 22, 23 a 24 nazvané Koncepce a příprava projektů (každá z výzev je určená pro jeden z krajů), které míří na podporu pořízení územně plánovacích podkladů a dalších podkladů využitelných v územním plánování (může jít například o územní studii či urbanistickou studii), regulačních plánů, územních plánů nebo také na podporu zpracování studií systémů sídelní zeleně, územních studií krajiny nebo plánů územních systémů ekologické stability.

Alokace těchto výzev, které ale kromě uvedených aktivit zahrnují ještě další podporované aktivity, je v Karlovar-

Foto: Honza Groh (CC BY-SA 4.0)

Hnědouhelný povrchový lom Vršany (severočeská hnědouhelná pánev)

ském kraji 40 mil. Kč, v Ústeckém kraji 60 mil. Kč a v Moravskoslezském kraji 100 mil. Kč.

Podpora je určena jen do vymezeného území po těžbě v rámci jednotlivých krajů. Území je vymezeno katastry zasažených obcí a je tedy širší než jen území samotných lomů a dolů. V Karlovarském kraji se jedná o oblast Sokolovska a okolí města Chodov. V Ústeckém kraji jde o území v okolí lomu Nástup mezi Kadani a Chomutovem, okolí města Mostu a lomů Vršany, ČSA a Bílina a okolí jezera Milada. V Moravskoslezském kraji se pak jedná o oblast Karvinska, Frýdecko-Místecka a Frenštátska. Přesné vymezení daného území je přílohou uvedených výzev.

Přípravu dokumentů lze podpořit pro území celé obce ve chvíli, kdy vymezené území zasahuje do katastru dané obce. V případě územní studie krajiny a plánů územních systémů ekologické stability lze pak přípravu těchto dokumentů podpořit pro celé území správního obvodu obce s rozšířenou působností, pokud se alespoň jeden z jeho katastrů nachází ve vymezeném území.

Výzvy jsou ve všech krajích otevřené do poloviny roku 2024. Podpora má formu dotace a mohou o ni žádat obce i kraje. Podpora v případě územních plánů, územně plánovacích podkladů a dalších podkladů využitelných v územním plánování je poskytována od minimální výše 500 tis. Kč do maximální výše 5 mil. Kč. Míra podpory přitom činí 80 % celkových způsobilých výdajů.

Kromě požadavku, aby se projekty nacházely ve vymezeném území, je v žádosti třeba rovněž zdůvodnit potřebu pořízení uvedených dokumentů s ohledem na hospodářské, sociální nebo environmentální aspekty transformace. Takovým důvodem může být např. využití brownfieldových ploch v území, lepší ochrana přírody a krajiny, zlepšení ekonomického rozvoje obce apod. V případě Moravsko-

slezského kraje je pak rovněž třeba, aby projekty byly v souladu s Plánem obnovy území po těžbě na Karvinsku, Frýdecko-Místecku a Frenštátsku.

K žádosti o podporu je pak nutné dále předložit usnesení zastupitelstva, ze kterého vyplývá schválení zadání příslušného dokumentu (v případě územní studie pak zadání připravené pořizovatelem). Pro úspěšné ukončení projektu je pak třeba doložit zaevidování příslušných dokumentů v evidenci územně plánovací činnosti, případně schválení dokumentu zastupitelstvem obce.

Podmínky pro podporu zpracování studií systémů sídelní zeleně, územních studií krajiny nebo plánů územních systémů ekologické stability jsou stejné jako v případě operačního programu Životní prostředí, které rovněž pořízení těchto dokumentů podporuje. Z důvodu překryvu obou programů je však podpora v rámci operačního programu Spravedlivá transformace ve vymezeném území určena jen pro velké projekty (nad 190 tis. eur). Ty menší si mohou žádat za stejných podmínek právě v operačním programu Životní prostředí. Míra podpory je tu štedrá a v obou programech může činit až 95 % celkových způsobilých výdajů.

Smyslem podpory obnovy území po těžbě je pomoci navrátit do tohoto území život. Podpora oblasti územního plánování má pomoci především obcím toto území znovu koncepčně uchopit a připravit jeho nové využití. Operační program Spravedlivá transformace pak nabízí rovněž další návazné možnosti podpory konkrétních projektů, které mohou pomoci změnit jak tvář samotného území po těžbě uhlí, tak i celých uhelných regionů.

Mgr. Bc. Tomáš Komm
Odbor podpory transformace na nízkouhlíkovou ekonomiku
Ministerstvo životního prostředí

ENGLISH ABSTRACT

Spatial Planning Support in the Fair Transformation Operational Programme, by Tomáš Komm

The Fair Transformation Operational Programme has opened calls providing comprehensive support for the reconstruction of areas affected by coal mining in the Karlovy Vary, Ústí nad Labem and Moravian-Silesian Regions. This support includes the Concept and Project Preparation call, which allows support for the preparation or modification of spatial plans, land-use planning documents and other documentation that can help to conceptually plan the post-coal mining area usage.